

Visie op bestuur en toezicht

Aanleiding

Op 1 mei 2015 is de vernieuwde Governancecode voor woningcorporaties van kracht geworden. In deze Governancecode staan 5 principes vermeld waarop het bestuur en toezicht binnen de corporatie gebaseerd moeten zijn.

Deze principes zijn:

1. Leden van bestuur en rvc hanteren waarden en normen die passen bij de maatschappelijke opdracht.
2. Bestuur en rvc zijn aanspreekbaar en leggen actief verantwoording af.
3. Bestuur en rvc zijn geschikt voor hun taak.
4. Bestuur en rvc gaan in dialoog met belanghebbende partijen.
5. Bestuur en rvc beheersen de risico's verbonden aan hun activiteiten.

Deze principes zijn uitgewerkt in bepalingen. Bepaling 1.1 luidt: *“Bestuur en rvc hebben een visie op besturen en toezicht houden, waarbij wordt ingegaan op de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de doelstellingen, de strategie, het beleid, de financiering en de onderlinge wisselwerking in rollen. De rvc beschrijft hierin zijn rollen (werkgever, toezichthouder en klankbord) en taakuitoefening als intern toezichthouder.”*

In deze notitie is de visie als bedoeld in deze bepaling uitgewerkt.

Krachtenveld extern toezicht en externe verantwoording

De woningcorporatie als maatschappelijke organisatie heeft naast toezicht door de raad van commissarissen te maken met extern toezicht en externe verantwoording op diverse niveaus en vanuit verschillende perspectieven.

Extern, wettelijk verankerd toezicht vindt plaats door de Autoriteit Woningcorporaties. Het WSW stelt daarnaast strikte eisen aan ratio's waaraan de corporatie moet voldoen om voor borging in aanmerking te komen. Deze ratio's en de normen van de Aw worden strikt gehanteerd. Zij vragen veel verantwoordingsinspanningen en bepalen mede de speelruimte van de bestuurder.

De maatschappelijke prestaties van de corporatie worden beoordeeld door de stakeholders, met name de huurdersorganisaties en de gemeenten. Tegelijkertijd participeren zij ook steeds nadrukkelijker in de beleidsvorming, een rol die hen in de Woningwet veel meer dan voorheen is toebedeeld.

De vierjaarlijkse visitatie is een vorm van beoordeling, waarbij naast de wettelijke kaders ook weer de stakeholders en rvc betrokken zijn. Het functioneren van de rvc en de governance binnen de corporatie zijn daarbij onderwerpen van beoordeling, evenals de prestaties van de corporatie afgezet tegen haar mogelijkheden.

De accountant verricht, naast de reguliere accountantscontrole, werkzaamheden in het kader van de naleving van Wet- en regelgeving betreffende de volkshuisvesting.

Invloed op de relatie tussen bestuurder en rvc

De laatste jaren is door de aanscherping van regelgeving en toezicht en de toegenomen maatschappelijke betrokkenheid de situatie ontstaan dat niet alleen de maatschappelijke prestaties en het presteren van de bestuurder, maar ook het

toezicht houden door de rvc op zich object van extern toezicht en maatschappelijke beschouwing is geworden. Dit leidt ertoe dat de corporatiebestuurder binnen meer afgebakende kaders moet opereren en dat het toezicht door de rvc minder op afstand is dan eerder het geval was. De rvc zit er “dichter op”, voelt meer dan voorheen de verplichting om informatie op te halen en hecht meer waarde aan vastlegging van zowel informatie als besluitvormingsprocessen. Dit alles leidt ertoe dat rvc en bestuurder een nieuwe weg zijn ingeslagen in de samenwerking, waarbij beide partijen soms zoekende zijn naar een goed evenwicht tussen inkadering en speelruimte.

Rol van de bestuurder

De bestuurder is statutair bestuurder en “bestuurt de organisatie”. Dit houdt in dat hij verantwoordelijk is voor de maatschappelijke en financiële prestaties van Ons Huis. De bestuurder bepaalt de strategische doelstellingen en het beleid in samenspraak met de stakeholders en realiseert deze. Hij is verantwoordelijk voor een effectief en efficiënt functionerende organisatie, beheersing van risico’s en het voldoen aan de wet- en regelgeving. De bestuurder is hierop aanspreekbaar en legt hierover verantwoording af, onder andere aan de rvc.

Rollen van de rvc¹

De raad van commissarissen vervult drie rollen, binnen de verantwoordelijkheden die door het wettelijk kader, de statuten van de corporatie en de Governancecode woningcorporaties zijn toegekend. Dit zijn:

1. de rol van toezichthouder op het bestuur
2. de rol van klankbord/raadgever voor het bestuur
3. de rol van werkgever van het bestuur

Ad 1: In zijn rol van **toezichthouder** is de rvc verantwoordelijk voor:

- het toezicht houden op het beleid van de bestuurder, de realisatie van de strategische doelstellingen van de corporatie en de wijze waarop het bestuur het beleid uitvoert;
- het oog houden op risico’s die de realisatie van de doelstelling bedreigen;
- het toezicht houden op de algemene gang van zaken binnen de corporatie; het goedkeuren van besluiten van het bestuur over belangrijke onderwerpen, indien zulke besluiten aan de goedkeuring van de rvc zijn onderworpen op grond van de statuten, eventuele aanvullende bepalingen in een bestuursreglement en/of de Governancecode woningcorporaties.

Ad 2: In zijn rol als **klankbord** voor de bestuurder is de rvc verantwoordelijk voor:

- het reflecteren met de bestuurder over de strategie in relatie tot de omgeving;
- het reflecteren met de bestuurder bij omvangrijke operationele beslissingen, zoals bijvoorbeeld het doen van omvangrijke investeringen;
- het desgevraagd ondersteunen van de bestuurder bij strategische beslissingen (het aangaan van fusies/samenwerkingsverbanden, het oprichten van deelnemingen, organisatieaanpassingen, etc.);
- het geven van gevraagd en ongevraagd advies, met inachtneming van de verantwoordelijkheid van de bestuurder.

¹ bron site VTW

Ad 3: In zijn rol als **werkgever** houdt de rvc zich bezig met:

- het vormgeven van de topstructuur;
- het selecteren en benoemen van de bestuurder;
- het belonen van de bestuurder;
- het beoordelen van het functioneren van de bestuurder;
- het bevorderen van de ontwikkeling van competenties van de bestuurder;
- het schorsen en ontslaan van de bestuurder.

Samenwerking en samenspel tussen de bestuurder en de rvc

De rollen van de bestuurder en de rvc zijn grotendeels vastgelegd in de statuten, en wet- en regelgeving. De relatie en de samenwerking tussen de bestuurder en de rvc is echter niet altijd volledig in te kaderen en krijgt vorm in de praktijk.

De rvc en de bestuurder van Ons Huis kiezen voor een samenwerkingsmodel, waarbij vanuit transparantie en wederzijds vertrouwen invulling wordt gegeven aan het besturen van de organisatie, het afleggen van verantwoording hierover en het houden van toezicht hierop. Zowel de bestuurder als de rvc handelt met de intentie bij te dragen aan de maatschappelijke opgave en de continuïteit van Ons Huis, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid. Deze eigen rol en verantwoordelijkheid kan niet los gezien worden van die van de ander.

Van de **bestuurder** wordt in deze samenwerking verwacht dat hij, vanuit zijn eigen professionaliteit en verantwoordelijkheid, zelfstandig de doelstellingen van Ons Huis realiseert, met inachtneming van de inbreng van stakeholders. Hij dient tegelijkertijd aanspreekbaar te zijn op zijn handelen, blijkend uit een open houding en de bereidheid om zowel het eigen handelen toe te lichten als oor te hebben voor de mening van anderen. Intern organiseert hij bewust zijn eigen “tegenkracht”, door goed opgeleide en mondige medewerkers om zich heen te verzamelen en hen te stimuleren hun mening te geven ten aanzien van de strategie en het beleid van Ons Huis en de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven. Indien hij hieraan behoefte heeft, maakt hij gebruik van de rvc als klankbord.

De bestuurder informeert de rvc actief, ten aanzien van alle aangelegenheden waarvan hij weet, of had kunnen weten, dat de rvc hierover informatie wenst te ontvangen. De informatie die hij verstrekt is vanzelfsprekend feitelijk juist en zo volledig als nodig is voor de rvc om haar toezichthoudende functie ten volle te kunnen uitoefenen.

Van **elk van de leden van de rvc** wordt verwacht dat hij of zij vanuit de eigen professionaliteit en bekwaamheid op onafhankelijke, integere wijze toezicht houdt. Dit betekent onder andere dat de individuele commissaris zijn of haar eigen inbreng heeft in de besluitvorming en in de relatie met de bestuurder. Ieder vanuit de eigen deskundigheid en achtergrond, maar altijd onafhankelijk. Persoonlijke opvattingen hebben hierin een plaats, voor zover zij bijdragen aan een goede oordeelsvorming.

Pagina: 4 van 4

Van de **rvc als geheel** wordt in de samenwerking een rolinvulling verwacht, die een goede balans laat zien tussen stevig toezicht enerzijds en het bieden van voldoende speelruimte aan de bestuurder anderzijds. De drie rollen van de rvc worden ingevuld, gericht op de maatschappelijke opgave van Ons Huis en de continuïteit van de organisatie.

Bij falend bestuur is de sanctiemogelijkheid van de rvc om de bestuurder van zijn taak te ontheffen. Dit aspect van de werkgeversrol draagt het risico in zich, dat het leidend wordt bij de invulling van alle drie de rollen van de rvc. De rvc van Ons Huis is zich hiervan bewust en streeft ernaar bij het samenspel tussen bestuurder en rvc een veilige, constructieve sfeer te scheppen, waarin zowel de bestuurder als de rvc optimaal hun taken kunnen uitoefenen. Eisen die de rvc stelt aan de bestuurder zullen daarom telkens gerelateerd worden aan hetgeen nodig is voor governance en goed toezicht.

Bestuurder en rvc maken afspraken over een toetsingskader, aan de hand waarvan de bestuurder verantwoording aflegt en de rvc toezicht houdt. Dit toetsingskader biedt voor beiden een vooraf gedefinieerde werkwijze en daarmee duidelijkheid over hetgeen verwacht wordt.

Praktische toepasbaarheid

Deze visie op de bestuur en toezicht binnen Ons Huis kan niet los gezien worden van alle overige afspraken en documenten die rondom governance noodzakelijk worden geacht. Het biedt een fundament waar andere onderdelen van deze constellatie aan gerelateerd en getoetst kunnen worden. De visie op bestuur en toezicht zal jaarlijks meegenomen worden in de evaluatie van het functioneren van rvc en bestuurder, om zo naast het afzonderlijk functioneren ook het samenspel een plaats te geven.